

[Boligministeren.]

håndslåneordning. Det vil antagelig i den nuværende situation være lettere, at vi i første omgang forsøger at etablere et såkaldt terminsmarked for obligationer. Denne operation, som så mange ønsker, ville det være dejligt at få gennemført. I 1973-74 fik vi udstedt obligationer for nominelt 24,7 mia kr., der ganske vist blev solgt for et mindre beløb, men det betyder i realiteten, med den bagvendte måde vi finansierer det på, at vi må søge at få bundet købere til 10 mia kr.s obligationsmængde til at bære sig fornuftigt ad relativt langt ud i fremtiden, formodentlig mindst halvandet års tid. Dertil er der behov for megen velvilje hos de store købere, vi nu engang har.

Jeg ved ikke, om det tjener noget formål for mig at gå ind i en debat med hr. Ømann på dette tidspunkt af aftenen. Må jeg i al venlighed sige om forslaget om jordrentevilkår, at jeg skal tilstille det ærede medlem en nøjagtig beskrivelse af det sted i nærheden af Køge Bugt, hvor man solgte på jordrentevilkår, og hvor de arme husejere i øjeblikket ikke er i stand til at forrente de gældende vurderinger med 2 pct., og så derudfra bede hr. Ømann vurdere, om det er livets træ, der gror på jordrentevilkårene, for det tror jeg altså ikke.

Må jeg takke hr. Knud Jespersen for en altid villig fremførelse af jeres livsvisdom. Jeg hører da gerne derpå, men jeg mener ikke, det tjener noget formål, at vi diskuterer det nærmere. Det generer kun en hel masse mennesker.

Det må kun være sagt til sidst: det er jo vældig behageligt og ønskværdigt at ønske rentefald og ønske mange ting, ønske byggeromsens bortfald osv, men i realiteten er det jo set i sammenhæng med de hårde kendsgerninger, vi står over for, ikke ønsker, vi har behov; dem har vi alle i hvert fald i overflod. Men jeg beder indstændigt om, og det gælder også hr. Tønnesen, der beder om et endnu bedre forslag: kom med dem. Jeg har 4 telefoner og 3 adresser, og jeg er villig til at tage imod råd og vejledning.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Erlendsson):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til boligudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Inden vi går over til den næste sag på dagsordenen, skal jeg meddele, at punkt 10 på dagsordenen udgår.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om forbrugsbegrænsende foranstaltninger [af Gerstrøm m. fl.].

(Lovforslag nr. 37. Fremsat 18/10 74).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Finansministeren (Anders Andersen):

Det er med nogen forbavelse, jeg konstaterer, at fremskridtspartiet nu foreslår en ophævelse af loven om hårde hvidevarer og båndoptagere. Det var jo med fremskridtspartiets tilslutning, man i sin tid gennemførte denne afgift, som var led i et større forlig. Man begrunder ophævelsen med, at man ikke har gennemført den skattelettelse på 10 mia kr., som oprindeligt var forudsætningen. Jeg bliver nødt til at sige, at det også var regeringens bestræbelse at nå frem til en skattelettelse på 10 mia kr., men det var ikke muligt under de forhandlinger — og nogle vil vist sige langvarige forhandlinger — der blev ført, at samle et flertal herfor, og det kan jo ikke have undgået fremskridtspartiets opmærksomhed, at forudsætningen for at kunne gennemføre en lovgivning er, at der er et flertal i folketinget for den.

Men det kunne måske være nyttigt og hensigtsmæssigt at prøve at vurdere de problemer, der kan være i forbindelse med denne afgift. Må jeg først sige, at afgiften er jo af forholdsvis ringe omfang, det er 20 pct. i engrosledet, og det svarer gennemsnitlig til 11-12 pct. i detailledet. Det vil nok være noget vanskeligere og vel også noget anstrengt, hvis man vil påstå, at dette har en afgørende indflydelse på afsætningen af disse varer. Det er vel snarere sådan, at den nedgang i afsætningen, der har fundet sted, må noteres dels på baggrund af den almindelige afmatning, der har fundet sted i om-

[Finansministeren.]

sætningen og forbrugsmulighederne, dels må henvises til den nedgang, der er i boligbyggeriet, og som selvfølgelig også har en vis indflydelse på mulighederne for at sælge disse varer.

Der er én ting, som det måske er værd at fremhæve ved denne lejlighed, og det er, at loven sådan set har virket efter de hensigter, der egentlig var med den. Vel er der foregået en nedgang i produktionen og afsætningen på hjemmemarkedet, men denne nedgang er delvis opvejet — jeg siger udtrykkelig delvis opvejet — af en forøget eksport, og jeg synes, der er grund til at glæde sig over, at vi har kunnet notere denne fremgang i eksporten af disse hvidevarer.

Jeg bliver også nødt til at sige, at det kan være lidt vanskeligt at holde sammen på statens finanser, hvis man først vedtager skattelettelser, hvoraf en stor del jo kontrolleres som en nedgang i overskuddet på statens budget, idet — og det var jo også inde i drøftelserne — disse skattelettelser ikke kunne dækkes ind igennem de besparelser, som skulle følge dem. De finansskøn, der ligger, viser jo, at vi i indeværende år allerede har mistet det overskud, der var budgetteret med, at vi snarere må forvente, at vi får et underskud, og at vi for det kommende år må budgettere med et betydeligt underskud på drifts- og anlægsbudgettet. Vi har i disse finansplaner naturligvis regnet med de indtægter, som flyder også af denne afgift. I det kommende finansår er der indbudgetteret et provenu på 175 mill. kr., som er indregnet i det finanslovsforslag, der om kort tid skal forelægges her i folketinget.

Hvis man på den ene side vil forhindre mulighederne for at få gennemført de indtægter, der er behov for, for at holde balance i staten og på den anden side gang på gang stiller krav om øgede udgifter i forbindelse med den beskæftigelsessituation, man står over for, ja, så begynder det jo at halte lidt med den saglige vurdering af de faktiske forhold. Det kan jeg naturligvis kun beklage, men man kan altså ikke tilsidesætte ønsker om øgede udgifter og samtidig tro, at man kan klare disse problemer ved at foreslå ophævelse af afgifter. Vi lægger megen vægt på den værdi og den eksportforøgelse, som har fulgt disse afgifter, og jeg håber

også, man vil forstå nødvendigheden af, at denne lovgivning fortsætter.

Jeg må måske til slut minde om, at vi fra regeringens side oprindeligt havde foreslået en midlertidig lov, der var på $33\frac{1}{3}$ pct. Denne lov blev under udvalgsbehandlingen ændret efter ønske fra et flertal i udvalget til at være en permanent lov, men til gengæld kun på de nævnte 20 pct. Med denne baggrund må jeg sige, at det virker overraskende, at man nu møder med et sådant lovforslag.

Heinesen (S):

Forslaget går ud på at ophæve en del af det storebededagsforlig, som socialdemokratiet ikke deltog i: Vi stemte imod samtlige forslag til afgiftsforhøjelser ved tredjebehandlingen. Socialdemokratiet kan i konsekvens heraf støtte det foreliggende forslag.

Vor begrundelse for at gå imod afgiftsforslagene i maj var, at de ikke blev gennemført i en økonomisk-politisk sammenhæng, som vi kunne acceptere. Som betingelse for vor medvirken stillede vi en række krav, som regeringen ikke ville opfylde. Nogle af disse krav har vi gentaget under sommerens og efterårets forhandlinger med regeringen, men en væsentlig del af dem er stadig væk ikke imødekommet.

Det gælder bl. a. forslagene om, at kapitalvindingsafgiften skærpes for de virkelige kapitalgevinster, at der pålægges penge- og realkreditinstitutionerne pligt til at opkræve en kuponskat, og at de socialt urimelige nedskæringer fjernes fra regeringens spareplan. Disse uopfyldte krav er en tilstrækkelig begrundelse for at give tilslutning til det foreliggende lovforslag.

Under majforhandlingerne forlangte vi desuden, at afgiftsforslagene blev udformet sådan, at urimelige beskæftigelsesmæssige virkninger for enkelte arbejdspladser blev undgået. Vi ved nu, at en række af de afgiftsforhøjelser, der blev gennemført, har skadet beskæftigelsen på adskillige arbejdspladser, og den nuværende store arbejdsløshed taler i sig selv for at ophæve afgifterne.

Jeg bemærkede finansministerens finanspolitiske betæneligheder, men disse betæneligheder ville jeg ellers have troet vi kunne se bort fra i disse dage, hvor regeringen selv stiller nye skattelettelser i udsigt,

[Heinesen.]

hvis det ellers er rigtigt, hvad der står i aviserne.

Det foreliggende forslag fortæller historien om de hårde hvidevarer, som finansministeren den 8. maj ville beskattede med 33¹/₃ pct. indtil udgangen af december, og som finansministeren den 15. maj ville beskattede med 20 pct. på ubestemt tid, og som finansministeren nu $\frac{1}{2}$ år efter må affinde sig med bliver punktbeskattet med 0 pct. Man må jo spørge, hvor meget af den slags finansministeren mener han kan tåle.

Forslaget fortæller også historien om et parti, som den 10. maj reddede regeringen ved at stemme for et tillidsvotum, uden at partiet allerede dengang havde noget at have sin tillid i. Lovforslagets bemærkninger om flagrant løftebrud o. lign. fortæller, at regeringen aldrig gengældte tilliden, men alligevel har vi jo forstået, at fremskridtspartiet vil holde liv i regeringen i 4-5 måneder endnu, siger man; vi vil ikke gøre det let for fremskridtspartiet.

Vi vil støtte fremskridtspartiets forslag, og vi vil også støtte dets forslag om en hurtig udvalgsbehandling.

Gerstrøm (FP):

Ja, ægteskabet er et himmel eller helvede, ligesom man skikker sig, er der et ordsprog, der siger, og i ægteskabet mellem fremskridtspartiet og Hartling-regeringen har der været visse samlivsproblemer. Jeg tænker her især på skatteforliget af 20. september, hvor regeringen og de øvrige storebededagspartier stemte for, at indkomstskatten skulle være adskillige milliarder højere, end det var aftalt i storebededagsforliget. Og på grund af denne utroskab trækker fremskridtspartiet nu morgengaven tilbage. Det er ikke et udtryk for, at vi ophæver samlivet, men det må betragtes som en disciplinær foranstaltning til fremme af den fremtidige ægteskabelige harmoni.

Men det skal også bemærkes, at vi aldrig nogen sinde har holdt af de afgifter, vi stemte for i foråret, heller ikke afgifterne på de hårde hvidevarer. Skatter og afgifter er jo ting, vi har mere end nok af; det drejer sig om at få færre af dem, ikke om at få flere af dem. Hovedargumentet i foråret var jo, at afgifterne på de hårde hvidevarer skulle virke som et valutaværn, men det er jo fak-

tisk sådan, at hvad angår eksport af hårde hvidevarer, vil vi i år nok komme op på en eksport af størrelsesordenen op mod $\frac{1}{2}$ mia kr., og når man ser på, at omsætningen på hjemmemarkedet nu i den sidste tid er faldet med 50 pct. i forhold til, hvad den var i foråret, er der i virkeligheden i høj grad grund til at give fabrikkerne den saltvandsindsprøjtning, som det ville være at sænke afgifterne på hjemmemarkedet, sådan at de dermed har bedre mulighed for at holde liv i deres eksportmarkeder. Der er jo beskæftiget et ganske betydeligt antal mennesker inden for branchen, ca. 5.000 mennesker i produktionsleddet.

Denne afgift er pålagt i engrosleddet, men der vil være en del detailhandlere, som ligger med hårde hvidevarer, som er belagt med denne afgift, og derfor ønsker vi, at når nu afgiften falder bort, som det ser ud til, skal der ske en refusion til detailhandlerne, så de ikke bliver urimeligt behandlet.

Christoffersen (V):

Venstre afviser det foreliggende forslag; dets præmisser er afgørende forkerte, og virkningerne af forslaget vil efter vores opfattelse være uheldige.

Da afgiftsforslagene blev fremsat i maj måned, skete det jo samtidig med, at regeringen fremsatte sine forslag til en skatte- og udgiftsreform. Det fremgik ganske klart af de sidste forslag, at regeringen havde til hensigt at søge gennemført en indkomstskattelettelse på 10 mia kr., og det fremgik også ganske klart både af fremsættelsen og af den debat, der fulgte, at naturligvis måtte en indkomstskattelettelse på 10 mia kr. forudsætte, at den blev finansieret ikke alene ved hjælp af besparelser på 5 mia kr., men også ved hjælp af en omlægning af skatter fra direkte til indirekte skatter.

Jeg tror, det på daværende tidspunkt måtte stå klart for alle, og derfor forekommer hele begrundelsen for dette forslag ærligt talt højst besynderlig. Jeg tror, man må sige, at det selv for fremskridtspartiet på det tidspunkt måtte have stået ganske klart, hvad det var, som lå i regeringens skatte- og udgiftsreformforslag.

Som bekendt arbejdede regeringen og venstre til det sidste på at virkeliggøre en skattelettelse på 10 mia kr., og jeg tror næsten, man må sige, at fremskridtspartiet

[Christophersen.]

ligesom må prøve at forstå, hvordan det parlamentariske arbejde fungerer. Selv om de 6 partier gerne havde villet gennemføre skattelettelse af det omfang, som de i fællesskab havde ønsket i maj måned, ja, så var der, da vi nåede frem til slutningen af september, altså ikke parlamentariske muligheder for at gennemføre mere end det, som blev resultatet af skatte- og udgiftsforhandlingerne, og derfor kan vi altså ikke acceptere præmisserne.

Dertil kommer, at vi heller ikke kan acceptere de virkninger, som en gennemførelse af dette forslag ville få. Det ville skabe en uønsket svækkelse af finanspolitikken; efter vores opfattelse er der med skattereformen, med besparelsesforslagene og med de mange andre initiativer, der er taget også på beskæftigelsesområdet — senest forhøjelsen af udlånsloftet i går med 1½ mia kr. — tilrettelagt en økonomisk politik, som på nuværende tidspunkt svarer til de vilkår og de muligheder, der er til stede.

Derfor vil jeg også godt sige til hr. Gerstrøm, at den lidt kæphøje tone, der blev anvendt med udtrykket disciplinære foranstaltninger, synes jeg man skal spare sig. I stedet burde man i højere grad forsøge at forstå, hvad der er indholdet af et parlamentarisk arbejde.

Gudme (RV):

Det radikale venstre tager afstand fra det foreliggende forslag.

Hvad først den politiske begrundelse for forslaget angår, kan jeg sige, at den kommer egentlig ikke os ved. Når man fra fremskridtspartiets side taler om det flagrante løftebrud, må jeg sige, at fra vor side er der ikke givet nogen løfter til fremskridtspartiet, så vi har i hvert fald heller ikke brudt nogen løfter i forbindelse med episoderne omkring store bededag, så den diskussion er os uvedkommende.

Hvad det reelle angår, er forholdet det, at vi under forhandlingerne under storebededagsforløbet var indstillet på at ville medvirke til rimelige afgiftsforhøjelser for at kunne stabilisere den økonomiske situation. Det oprindelige forslag, som regeringen fremsatte, gik ud på en midlertidig afgift, der skulle ophøre ved udgangen af 1974. Vi

mente, det ville få alt for tunge virkninger for branchen, medføre et fuldstændigt salgsstop i de tre fjerdingår eller de 8 måneder, der da var tilbage af 1974, så derfor tog vi afstand fra det, men under forhandlingerne fik vi jo i stedet for omformet det til den vedvarende afgift med en rimelig procentstørrelse, som vi har nu.

Vi må se sådan på det, at det, som var rimeligt i maj måned, er mindst lige så rimeligt under de forhold, vi lever under i november måned; derfor finder vi, at denne afgift bør opretholdes, og følgelig må vi gå imod det foreliggende forslag.

Palle Simonsen (KF):

Heller ikke i den konservative folketingsgruppe kan vi acceptere fremskridtspartiets forslag. Jeg skal helt afstå fra at gå ind i en diskussion om selve de afgiftsområder, det drejer sig om, som hr. Gerstrøm ligesom tog op; det er jo en diskussion, som for længst er overstået. Det, der er det afgørende i denne forbindelse efter vores opfattelse og som deltager i det såkaldte forlig omkring store bededag, er spørgsmålet om præmisserne. Jeg må sige, at jeg synes, det virker aldeles ufatteligt, at man fra fremskridtspartiets side kan bruge den slags udtryk, som man gør i bemærkningerne om det, man kalder et løftebrud omkring forliget.

Det lå jo fuldstændig klart, som det også er sagt af andre ordførere, at der skulle gennemføres skattelettelse på 10 mia kr. og besparelser på de offentlige budgetter på mindst 5 mia kr. Det lå lige så klart, at afstanden mellem de 5 mia kr. og de 10 mia kr. kunne kun nås ved at indføre afgifter, nemlig en momsforhøjelse. Der var ingen, der forestillede sig, at det var muligt at nå længere med besparelserne på det tidspunkt end de 5 mia kr. Jeg husker under første behandling af disse forslag, at både hr. Glistrup og undertegnede netop bad regeringen om dengang at komme med et udspil om, hvordan de forestillede sig besparelserne, og dette udspil var de 5 mia kr., som senere kom til at stå som tal i forliget. Det lå således klart, at der ikke her kunne blive basis for at nå længere på det tidspunkt. Det var altså kun momsforhøjelsen, der var tilbage.

Da vi kom til forhandlingerne i september måned og fik, om man så må sige, spare-

[Palle Simonsen.]

forslagene ajourført i forhold til det gældende prisniveau, blev det til de 7 mia kr., som blev kompenseret med skattelettelser. For vores vedkommende har det hele tiden været det afgørende, at de skattelettelser, der blev givet, var reelle skattelettelser. Mankoen kunne kun blive opfyldt via en eventuel momsforhøjelse. Vi synes, det var en lykke, at den ikke blev kompenseret ad denne vej.

Vi kan derfor ikke acceptere fremskridtspartiets argumentation omkring dette forslag, og jeg skal kun sige, at vi fortsat vedstår det forlig, som vi deltog i dengang.

Poul Boeg (CD):

Efter min mening har ordførerne, for venstre, de radikale og de konservative på udmærket måde gjort det klart, hvilke logiske og politiske brist der er i det forslag, som fremskridtspartiet her har fremsat. Der er derfor næppe grund til, at jeg fjører noget yderligere til. Jeg formoder, at disse indlæg har fået fremskridtspartiet til at se anderledes på sit eget forslag, men skulle det ikke være tilfældet, ville denne virkning næppe opnås af noget, jeg tilføjede, så jeg skal indskrænke mig til at tilslutte mig de bemærkninger, vi har hørt i de tre forrige ordførertaler, og centrum-demokraterne går således imod dette forslag.

Henning Philipsen (SF):

Nu oplever vi jo altså et slagsmål mellem forligspartierne fra maj, nærmere betegnet storebededagsforliget, og det skal vi for så vidt ikke blande os i. Men jeg vil godt føje til, at en af årsagerne til, at vi i maj stemte imod, var — og det burde fremskridtspartiet på det tidspunkt også have været vidende om — at der i forbindelse med denne afgift ikke kun er tale om en forbrugsbegrænsning, men i høj grad tale om en arbejdsindsatsbegrænsning, og i og med at man gennemførte denne afgift, har man altså for så vidt ydet sit bidrag til den arbejdsløshed, som nu rider dette land som en mare.

Vi vil i princippet — det synes jeg lige jeg vil understrege — ikke afvise, at det kunne være nødvendigt i en given situation at indføre en afgift f.eks. på køleskabe og mange andre hårde hvidevarer. Jeg synes,

jeg vil understrege det, fordi det ganske klart skal fremgå, at det vil vi ikke afvise i en given situation at kunne gøre. Vi synes bare ikke, at situationen er hertil i dag, aldeles ikke i dette tilfælde og aldeles ikke i den nuværende situation.

Men så må man vel også tilføje, at det vidste forligspartierne i maj måned, og det vidste fremskridtspartiet også i maj måned, at det ville være urigtigt, det forlig, man indgik i maj vedrørende bl.a. afgiften på de hårde hvidevarer. For sandheden er jo, at de hårde hvidevarer i dag er en ganske enkel bestanddel af en families nødvendige forbrug, om man vil, eller af de nødvendige artikler i en almindelig families husholdning i dette land. Det ville derfor være interessant i forbindelse med det udvalgsarbejde, som er nødvendiggjort af dette forslags fremsættelse, at vi får at vide, hvor meget i det hele taget af de hårde hvidevarer der er import, og dernæst hvor meget af de hårde hvidevarer der er produkter, fremstillet her i dette land.

Jeg vil derfor godt som mit partis stilling sige, at i det omfang, dette forslag er beskæftigelsesfremmende, vil vi støtte det. Men jeg bliver nødt til at gentage, hvad jeg sagde før, nemlig at det vidste man allerede i maj måned, da vi stemte imod det forlig, man på det tidspunkt indgik. Jeg synes i og for sig, det var regeringen, der burde stille det spørgsmål, jeg gerne vil have svar på, men det kan finansministeren måske gøre. Men lad mig da prøve på ligesom at være venlig over for finansministeren og sige, at når fremskridtspartiet nu siger, her er tale om et flagrant løftebrud — sådan tror jeg man har formuleret det — var det dog rimeligt, at også vi andre fik at vide: hvori består dette løftebrud? Det er jo ikke ligegyldigt, hvori et løftebrud består, når partier indgår et forlig. Men det må måske være mig tilladt at sige, at herefter må det vel være således, at intet parti i folketinget i hvert fald med fornuften i behold vil kunne indgå noget som helst forlig med hr. Glistrup eller hans parti. Det bør måske tilføjes bare for fuldstændighedens skyld, at det har vi i øvrigt heller ikke tænkt os at gøre, men det forekommer mig, at således er den politiske situation oven på det, vi oplever nu.

For fuldstændighedens skyld vil jeg lige gentage, hvad jeg tidligere har sagt, at i

[Henning Philipsen.]

det omfang, dette forslag er beskæftigelsesfremmende, vil vi støtte det.

Arne Bjerregaard (KrF):

Bemærkningerne til dette forslag forekommer mig ganske irrelevante, og hr. Gerstrøm siger jo også ganske klart, det er en disciplinær straf til de formastelige, det er en hævnaktion, det er ikke en egentlig stillingtagen til selve afgiften. Et — set med fremskridtspartiets øjne — forligsbud skal nu hævnnes ved at fremsætte et forslag om at ophæve noget, som man selv har været med til at gennemføre. Jeg synes ikke, det er at tage et parlamentarisk ansvar. Jeg mener ikke engang, det er parlamentarisk anstændighed. Er det den arbejdsform, som fremskridtspartiet ønsker her i tinget, at et lovforslag skal bruges som en hævn for manglende indflydelse om senere beslutning? Al respekt for fremskridtspartiet og al respekt for fremskridtspartiets leders fremragende egenskaber, viden og kunnen på væsentlige områder af de beslutninger, som skal tages her i tinget, men i en sådan anerkendelse må der vel også, for os i alt fald, ligge, at man til samme parti må stille krav om et større ansvar på væsentlige områder og om ikke at ligge under for den slags aktioner mod de formastelige, som man mener har svigtet et forlig.

Jeg føler, at dette ligger langt under lavmålet, når man ser på bemærkningerne til lovforslaget, og jeg tør nok spørge: er dette lovgivningsarbejdet værdigt? Jeg forstår ikke, at man fra socialdemokratiets side ønsker at støtte lovforslag, som fremsættes med disse bemærkninger.

Vi afviser selvfølgelig lovforslaget og da især på grund af bemærkningerne til forslaget.

Knud Jøpersen (DKP):

Jeg skal ikke blande mig i den diskussion, der foregår mellem de 6 forligspartier om parlamentarisk anstændighed, om uanstændighed, om løftebrud, om evne til at forstå

en sag og om disciplinær afstraffelse, men jeg forstår, at det virkelig er en broderlig forbindelse, der blev indgået store bededag. Aldrig har nogen været så enige om bare én ting: at man ikke skulle have valg, som netop de 6 partier, og så fandt man altså i sin uransagelige visdom ud af, at så kunne man godt lave en køleskabsafgift og afgifter på andre hårde hvidevarer.

Vi advarede jo allerede på det tidspunkt. Vi dokumenterede, at det var en usandsynlig beskeden del, der blev importeret, der gik med i denne produktion, at det ville strangulere hjemmemarkedet, og med et stranguleret hjemmemarked kom vi let i den situation, at beskæftigelsen ville falde. I dag kan enhver se, om det var det sorte forligs partnere eller os, der kritiserede, der havde ret. Det gik desværre sådan, som vi advarede imod, men man nægter at lytte, og jeg skal da ikke bestride, at det er et fremskridt, når fremskridtspartiet i dag, et halvt års tid efter os andre, også kan se kendsgerningerne, når kendsgerningerne materialiserer sig. Men fremskridtspartiet og dets leder vidste på det tidspunkt, også igennem en radiodiskussion vi førte, hvordan tallene lå, hvordan det dokumentariske materiale var, og alligevel fastholdt man dette forlig indtil dette øjeblik.

Det skal naturligvis ikke forlede os til at ændre stilling. Den stilling, vi havde, var rigtig, og derfor vil vi støtte, at disse afgifter forsvinder.

Når hr. Gerstrøm nu svinger sig op til at tale om disse vældig store lykkelige dage med morgengave, om ægteskabet som den hellige stand, må jeg sige, at hvis man skal sammenholde fremskridtspartiets holdning før, under og senest, da vi diskuterede i forrige uge problemer vedrørende regeringens forbliven eller ikke-forbliven, så minder det mere om meget løsagtige forbindelser, hvor man har været på træk hos regeringen.

Bevares, vi skal ikke blande os i, hvordan omgangstonerne måtte være, hvem der har været parlamentarisk anstændig eller uanstændig i denne sag. Vi kan bare kon-

[Knud Jespersen.]

stater: det var, og det er en urimelig uanstændighed imod de folk, der skal leve af at arbejde inden for området hårde hvidevarer, det var en arbejdsløshedsfremmende foranstaltning, og det var en foranstaltning, som simpelt hen betød, at mange unge fik svært ved at skaffe sig disse mere varige forbrugsgoder.

Som sagt har vi forstået, at fremskridtspartiet nu har indset, at de var med til at lave noget galt, og de skal med vores bistand få lov til at gøre det godt, ikke af kærlighed til fremskridtspartiet, heller ikke fordi vi har særlig kærlighed til de 6 i det sorte forlig, men ud fra den enkle kendsgerning, at vi vil have forbruget udvidet på hjemmemarkedet for at sikre, at antallet af ledige falder, og at vi får beskæftigelsen udvidet. Til denne ende er dette forslags gennemførelse en god sag.

Vi skal i denne time holde os fra at stille noget dagsordensforslag. Skulle man have fremsat en dagsorden, ville den nok have gået på, at igen må folkettingen konstatere, hvis ellers fremskridtspartiet står fast på det lovforslag, de har fremsat, at der er et flertal imod regeringen og en ganske afgørende del af dens økonomiske politik. At det så for nogles vedkommende er eftertænkning er en helt anden sag.

Vi kan altså anbefale dette lovforslag.

Mølgaard (DR):

Jeg skal ganske afholde mig fra at kommentere begrundelserne i bemærkningerne til fremskridtspartiets lovforslag om nu at ophæve de afgifter på elektriske husholdningsartikler fra vaskemaskiner til radioer og fjernsyn, som fremskridtspartiet var med til at sikre vedtagelse af i dette ting den 15. maj.

Retsforbundet var ikke part i storebededagsforliget, og vi har derfor heller ikke forudsætninger for at bedømme, om fremskridtspartiet har ret i påstandene om løftebrud fra de andre forligspartiets side. I maj måned stemte vi klart imod de afgifter, som nu skal debatteres igen. Vi gjorde det, fordi vi hverken isoleret eller i den sammenhæng, de blev præsenteret i, mente, at de var egnede til at løse de økonomiske problemer.

Vi stemte imod disse afgifter, ganske

særligt fordi de havde karakter af importrestriktioner, en slags svar på den handelskrig, som Italien netop havde startet med sine importafgifter på kød, og vi advarede kraftigt imod, at Danmark indlod sig på nogen form for optrapning af en sådan begyndende handelskrig, hvis formål jo er at vælte de indre økonomiske vanskeligheder over på samhandelspartnerne. Det er et synspunkt, som vi stadig har, og som der sandelig ikke er blevet mindre grund til at sætte en streg under ved den udvikling, som er sket siden. Med Danmarks store udenrigshandel må vi klart være interesseret i de frieste mulige samarbejdsforhold til omverdenen. Vi hører til de mest sårbare over for begrænsninger i den frie handel, hvad enten de har karakter af told eller andre importafgifter, eller hvad man nu finder på af tekniske hindringer.

Det fører logisk til, at vi naturligvis også nu må stille os positivt til fremskridtspartiets fortrydelsesforslag, som vi her har til behandling. Men jeg er også nødt til at gøre opmærksom på, at der siden er indgået et septemberforlig mellem 6 partier om skattelettelse på 7 mia kr. i 1975 og vel at mærke uden den momsforhøjelse, der var lagt op til, da man talte om lettelse i indkomstbeskatningen på 10 mia kr.

Vi er i retsforbundets gruppe meget tilfredse med, at det lykkedes at forhindre denne momsforhøjelse og endda nå et betydeligt resultat med hensyn til indkomstskattelettelse. Men det er da også klart, at dette forlig blev til på grundlag af en række forudsætninger om statens indtægter og udgifter, baseret på den lovgivning, som folkettingen allerede havde vedtaget, og så de yderligere foranstaltninger, som septemberforligets partier var blevet enige om. Vi kunne naturligvis ikke kalkulere med, at dele af folkettingen ville springe fra de beslutninger, som de få måneder forinden havde været med til at træffe.

Vores positive interesse for fremskridtspartiets fortrydelsesforslag om igen at ophæve disse indførte afgifter må derfor naturligvis hvile på den forudsætning, at der imellem de seks partier og fornuftigvis også fremskridtspartiet eller i hvert fald inden for et flertal i folkettingen etableres en enighed om, hvad der eventuelt skal sættes i stedet.

[Mølgaard.]

Vi ser gerne, at der bliver yderligere socialt forsvarlige besparelser gennemført, men det er naturligvis noget, der må drøftes nærmere, hvis der altså er interesse derfor.

Men ligesom vi plejer at hævde, at konsekvenserne, de økonomiske og de administrative, af nye udgiftkrævende love altid må være oplyst, og at tinget må være forpligtet til at anvise dækning for udgifterne samtidig med vedtagelse af sådanne udgiftslove, på samme måde må vi naturligvis have balance og sammenhæng i tingene, når forslaget går ud på ud fra en eller anden politisk begrundelse at ophæve en afgiftslov. Den kan ikke vedtages løserevet fra den almindelige økonomiske sammenhæng.

Retsforbundet vil altså gerne medvirke til lovforslagets gennemførelse, hvis de forudsætninger, jeg har redegjort for, bliver opfyldt under det videre arbejde med forslaget.

Ordføreren for forslagsstillerne (Ghistrup) (FP):

Overraskende nok synes finansministeren i disse uger at gennemgå en udviklings- og modningsproces, og i den udvikling er han nu i dag nået til forundringens stadium. Han forundredes i eftermiddags over en hel del ting, og han forundredes nu i aften over at møde et lovforslag som det, han her stilles over for.

Hvis han havde undt sig den samme littede glæde i dag, som jeg har gjort, nemlig at læse fremskridtspartiets indlæg fra hin maj, mellem den 8. maj og den 15. maj, igennem, havde han ikke forundret sig, for så ville han se, at det forslag, han møder her, ganske logisk knytter sig til de indlæg, der blev leveret fra vor side i ugen fra 8. til 15. maj. Vi fremhævede hele tiden, at der var tale om nogle tidsløse, der var tale om nogle dårlige forslag, nogle traditionelle forslag, som ikke ville gavne noget, som ville være med til at reducere bl. a. beskæftigelsen, som ikke ville hjælpe valutabeholdningen, hvorfor vi var meget betænkelige ved dem. Men når vi den 15. maj udtalte os i resultatet anderledes, end vi havde gjort den 8. maj, den 10. maj og den 14. maj, beroede det på, som man kan læse ganske tydeligt i Folketingstidende, bl. a. spalte 6710, at vi havde fået dette løfte om, at

der nu skulle gennemføres 10 mia kr. skattelettelse for 1975. Derfor er der så ganske aldeles logisk konsekvens i, at når der ikke blev gennemført 10 mia kr. skattelettelse, så er vi simpelt hen gået hen og stemt for disse efter vor mening dårlige forslag — de var dårlige i maj, og de er dårlige i november — ud fra en urigtig forudsætning.

Nu forsøgte finansministeren og hans partis ordfører i den forbindelse af undskyldte sig med, at man havde arbejdet og arbejdet for at få de 10 mia kr. skattelettelse. Det er simpelt hen ikke rigtigt. For det første brugte man uger og måneder til at forhandle med nogle, om hvem man måtte vide, at de ikke var særlig positivt indstillet over for en skattelettelse. Hvis man havde forhandlet med storebededagsforligets partnere og eventuelt inddraget arbejdsmarkedets parter samtidig, havde der ikke været nogen som helst tvivl om, at vi også havde fået de 10 mia kr. skattelettelse hjem.

Men dernæst, da man så endelig efter at have forhandlet så klart — og jeg tør næsten sige, det ville være mærkeligt, hvis dette ikke var bevidst uhensigtsmæssigt — stod over for vandskellet, skulle man så gå til folketinget med de 86 mandater bag sig, som stod bag storebededagsforliget, og se, om man kunne sprænge sig gennem folketinget med det, man vitterlig havde lovet, 10 mia kr. skattelettelse, eller skulle man gå på et langt højere skatteudskrivningsgrundlag med 84 mandater bag sig og se, hvad der så skete? Regeringen valgte ikke, som den oprindeligt havde lovet, at sætte sin eksistens ind på de 10 mia kr. skattelettelse, men valgte simpelt hen at svigte det løfte, i henhold til hvilket man havde fået denne afgift gennemført. Man valgte at gå til folketinget med den store skatteudskrivning med 84 mandater bag sig, og det var selvfølgelig noget, der måtte udløse den situation, vi kommer frem til i dag. Der var ingen undskyldning for, at regeringen handlede, som den gjorde i ugen op til den 20. september.

Når jeg har sagt så meget, vil jeg da gerne tilføje, at jeg er helt enig med finansministeren og med hr. Mølgaard i, at der selvfølgelig må skaffes finansiell dækning. Men det her er jo kun et lille problem i den meget, meget store helhed, som vor finansplan, vore statsfinanser, efterhånden er kommet ud i, så det er i og for sig svært at

[Glistrup.]

tale om en sådan speciel dækning for dette enkelte forslag.

Fremskridtpartiet er nu, som vi har været lige siden den 4. december sidste år, rede til at gå ind i et fast samarbejde med henblik på at skaffe finansiel dækning, og fremskridtpartiet har også påvist et væld af muligheder for at skaffe dækning for både 10, 15 og 20 gange de beløb, vi her taler om.

Det er derfor aldeles malplaceret med en tale som den, vi hørte fra hr. Arne Bjerregaard fra kristeligt folkeparti, om, at der her var tale om en hævnaktion eller sådan noget. Der er tale om, at vi ganske klart har fulgt den linje, som vi lagde i ugen 8.-15. maj, og det er aldeles logisk knyttet til det, vi har foretaget os dér. Denne hævntale hørte ingen steder hjemme.

Det største lyspunkt i den debat, vi hidtil har hørt, var hr. Heinesens udtalelser om, at han gerne ville medvirke til en hurtig udvalgsbehandling. Lykkeligst ville det vel være, hvis vi endnu i denne nat kunne skrive en betænkning om dette lovforslag, for vi må jo gøre os klart, at vi har en tradition her i landet for, at når man indfører afgifter, står man hele tiden og siger, at nu skal tingene igennem som hastesager. Man skylder branchen, man skylder de mennesker, der er tale om, en hurtig gennemførelse her. Jeg skrev til finansministeriet om det, lige så snart det var klart, at der var et flertal i Folketinget herfor, for at man kunne have eventuelle tekniske ting klar med hensyn til, hvordan ophævelsen kunne gennemføres. Har man noget klar, vil vi kikke på det, ellers tror jeg, at vort lovforslag er tilstrækkeligt. De detailhandlere, der har ting liggende på lager, skal selvfølgelig efter en lageropgørelse have godtgørelse for den afgift, de har elagt til grossistledet, men det kan også gennemføres på grundlag af vort lovforslag.

(Kort bemærkning).

Palle Simonsen (KF):

Hr. Glistrup siger her, at man behøver ikke at være overrasket over det standpunkt, som fremskridtpartiet indtager her i dag. Man kan bare slå tilbage og se, hvad fremskridtpartiet sagde under forhandlingerne i forbindelse med store bededag. Må jeg bare her

henvise til betænkningen, der blev afgivet dengang, og hvori fremskridtpartiet giver udtryk for en lang række principielle standpunkter om disse afgifter. Bl. a. siger man ad IV — jeg citerer fra det afsnit, der vedrører netop de hårde hvidevarer:

„Fremskridtpartiet finder det aldeles uovervejede at indføre en hård særafgift for de i forslaget § 1, nr. 5-13, opregnede vigtige husholdningsartikler o. lign. på en sådan måde, at man med det samme kundgør, at man efter ca. 7½ måneds forløb igen vil ophæve hele afgiftsapparatet. Som det hedder i Perspektivplanredegørelse II“ — og det mener jeg er vigtigt — side 640 f. n.: „Ud fra erhvervenes synspunkter er det af stor betydning, at der ikke med korte mellemrum gennem spontane lovinitiativer m. m. sker ændringer i de almindelige forudsætninger for virksomhedernes dispositioner.““

Ja men det er jo lige bestemt det, som ligger i det lovforslag, som hr. Glistrup har fremsat, og som er til behandling her i dag.

Erhard Jakobsen (CD):

Min første bemærkning starter dér, hvor hr. Palle Simonsen sluttede. Jeg har jo fornøjelsen at deltage i en lang række særdeles velbesøgte møder med hr. Glistrup rundt omkring i landet, og en af de ting, der vækker voldsomt bifald — den sjældne gang, hvor der er et bifald, når hr. Glistrup taler — er, når hr. Glistrup udbreder sig om, hvor tåbeligt dette folketing opfører sig ved ustandselig at ændre lov og lave om på tingene, så de arme folk ude omkring slet ikke ved, hvad de har at rette sig efter. Så er det meget à propos, at hr. Glistrups parti selv kommer med dette her. Det var det første.

Det næste er et lille stykke historieskrivning eller rettelse af historieskrivning, for nu har hr. Glistrup gentagne gange fra denne talerstol forsøgt at få tinget til at tro på, at der er tale om løftebrud, idet hr. Glistrup vil give det indtryk af, at han fik løfte om skattelettelse på 10 mia kr. Nej, hr. Glistrup påtog sig en forpligtelse til at være med til at medvirke til 10 mia kr. i skattelettelse ved at fremskaffe dækning derfor. Det er hr. Glistrups forpligtelse, og det lå i luften. Det er synd for hr. Glistrups begavelse og dens renommé, hvis han vil påstå, at han ikke vidste, at det lå i luften

[Erhard Jakobsen.]

dengang, at de 5 mia kr., altså i gammeldags penge, var besparelser, og de 5 mia kr. var moms. Hr. Glistrup vidste, at det lå i luften. Og hvis hr. Glistrup ville have haft klarhed, kunne han bare have spurgt, så ville han have fået den klarhed. Det er hr. Glistrups ansvar, han må stå til ansvar over for sit parti for, at han ikke sørgede for at få den fornødne klarhed, men det skal da ikke gå ud over erhvervsliv og alt muligt i dette land.

Hvis regeringen skulle finde på — og vi kan blive enige om det — at der er basis for yderligere skattelettelse som led i en økonomisk politik, all right, så må vi alle sammen snakke om det, og så er vi vel interesseret i det.

Men det må vi for det første drøfte, og for det andet mener jeg, at så er det ikke ligefrem de hårde hvidevarer, der skal lattes, så er det indkomstskatten, der igen skal lattes, og det forekommer mig, at hr. Glistrup også har udtalt sig i den retning en gang imellem.

Lad os i givet fald samle bestræbelserne om at gennemføre en yderligere skattelettelse, der ude på arbejdsmarkedet kan have gavnlige vilkår osv. Jeg tror ikke, det ændrer meget ved overenskomstsituationen, om de hårde hvidevarer bliver lidt dyrere eller lidt billigere.

Henning Philipson (SF):

Jeg konstaterede i de bemærkninger, hr. Glistrup fremsatte, at vi ikke fik nogen som helst forklaring på, hvorfor hr. Glistrup og hans parti opfatter det, der er sket, som et løftebrud. Men når det er sagt, skal min bemærkning være — og jeg ved ikke, højtærede formand, om det er tilladt at bruge de udtryk, men det tangerer det i hvert fald. Jeg ville sige, at således går det, når man på et givet tidspunkt indlader sig på det, som jeg ville betragte som et blodskamsforhold.

Anden næstformand (Erlendsson):

Nej, det udtryk kan ikke tillades i en debat her i folketinget.

Arne Bjerregaard (KrF):

Vedrørende hr. Glistrups bemærkninger til mig om min omtale af nævnte hævnaktion finder jeg stadig væk, at jeg må påstå, at bemærkningerne lugter langt væk af hævn.

Der nævnes løftebrud flere steder i bemærkningerne i stedet for reelle forklaringer på, hvorfor man netop vil have dette gennemført, hvilken betydning det har både med hensyn til indkomstbeskatningen og med hensyn til at få provenuet hjem andre steder. Alt dette ville jeg gerne have haft en bemærkning om, men der var ikke nogen, kun om, at der er tale om løftebrud. Og når hr. Gerstrøm klart udtaler heroppefra, at det var en disciplinær straf til de formastelige, så mener jeg, at jeg er berettiget til at antage, at han står inde for partiets holdning, altså at det var en disciplinær straf, som man ønskede over for disse partier, og jeg holder da med hr. Erhard Jakobsen i, at det var bedre, om hr. Glistrup ville holde sig til at arbejde for en nedsettelse af indkomstbeskatningen.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Erlendsson):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til skatte- og afgiftsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Der er ikke mere på dagsordenen.

Finansudvalget har afgivet betænkning over forslag til lov om fornyelse af et statspræmieobligationslån. Eksemplarer vil blive omdelt.

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Socialudvalget (18/11 74):

Udtræder: Peter Holst

Nyt medlem: Christophersen.

Undervisningsudvalget (18/11 74):

Udtræder: Peter Holst.

Nyt medlem: Kirsten Sparre Andersen.

Markedsudvalget (19/11 74):

Udtræder: Maigaard.

Nyt medlem: Morten Lange.

Markedsudvalget (20/11 74):

Udtræder: Morten Lange.

Nyt medlem: Maigaard.

[Anden næstformand.]

Erhvervsudvalget (20/11 74):

Udtræder: Arne Bjerregaard.

Ny stedf.: Inger Stilling Pedersen.

Skatte- og afgiftsudvalget (20/11 74):

Udtræder: Flygaard.

Nyt medlem: Mølgaard.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, torsdag den 21. november, kl. 9 med følgende dagsorden:

1) *Forespørgsel til undervisningsministeren af Mørgaard og Morten Lange.*

2) *Forespørgsel til statsministeren af Lindholt m. fl.*

3) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om folkeskolen [af Gerda Møller m. fl.].

Mødet hævet kl. 21.33.
